

สัมพันธไมตรีไทย-จีน ก่อน พ.ศ. 2518

ประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์

“หนี่เห่า” คำๆ นี้เป็นคำทักทายญาติมิตรตอนที่พบกัน เราไปอยู่ที่เมืองจีนต้องพูดคำนี้ให้เป็น ก็ทำนองเช่นเดียวกับประเพณีของไทยเราเหมือนกันเจอกันก็จะทักว่า “คุณสบายดีหรือ” หนี่เห่าคำนี้ก็แปลว่า “คุณสบายดีหรือ” นั่นเอง แต่ของเรามักตามติดออกมาอีกคำหนึ่งว่า “คุณทานข้าวแล้วหรือยัง” แต่ของคนจีนไม่มีคำนี้ ถ้ามีอีกคำจะเหมือนเรา และถ้าอีกฝ่ายตอบว่า “ยัง” ตายละซี คนจีนมีตั้งพันกว่าล้านคน พันกว่าล้าน “มือ” จะเอาข้าวที่ไหนไปเลี้ยงกันล่ะ

วันนี้ผมต้องขอออกตัวก่อนว่า ผมไม่ใช่วิทยากร สติปัญญาก็พอประมาณ แต่ที่มาในวันนี้ ผมก็อบจะตอบปฏิเสธไปแล้วว่า มาไม่ได้เพราะหัวข้อที่เชิญผมมาบรรยายนั้น ตั้งไว้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีนตั้งแต่ระหว่างปี 2518 ถึงปัจจุบัน แต่ระยะเวลาระหว่างนั้น ผมมีส่วนเกี่ยวข้องด้วยน้อยมาก ตรงกันข้าม ผมกลับมีส่วนก่อนระยะเวลาดังกล่าว คือ ก่อนปี

2518 หรือก่อนมีสัมพันธไมตรีอย่างเป็นทางการ

ผมไปประเทศจีนในลักษณะเรียกว่าฟลักตัวเองก็ไม่ว่า ตอนนั้นประมาณ พ.ศ. 2513 ผมมีหน้าที่การงานอยู่ในคณะปฏิวัติ จำได้ว่าผมไปราชการที่ประเทศอินโดนีเซีย พอกลับมาคุณพจน์ สารสิน ซึ่งเป็นผู้อำนวยการฝ่ายเศรษฐกิจการคลังและอุตสาหกรรม ได้บอกกับผมว่า “นี่คุณสิทธิ์ คุณประกาศจะให้คุณไปเมืองจีน” ผมก็บอกว่า อย่ามาพูดเล่นกับผมนะ ต้องใช้ภาษาอังกฤษว่า อิมพอสซิเบิล ตอนนั้นผมดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายเศรษฐกิจการคลังและอุตสาหกรรม อยู่ที่สนามเสือป่า อยู่ในช่วงปฏิวัติ ไม่มีรัฐบาล รัฐบาลคือคณะปฏิวัติ คุณพจน์พูดกับผมว่า จริงๆ นะ คณะปฏิวัติลงมติกันเมื่อวานนี้เอง จะให้ผมไปอิเหนา ไปยังไง เขาก็บอกว่า ทางจีนเชิญเราให้ไปร่วมแข่งขันบิงปองที่ปักกิ่ง ทางคณะปฏิวัติตกลงใจว่าจะส่งทีมบิงปองไปร่วมแข่งขัน โดยมิให้คุณชุมพล ยศในขณะนั้นคือ พล.ต.ท. ชุมพล

โลหะชาละ เป็นหัวหน้าทีม และมีคุณพิชัย วาศนาส่ง เป็นตาล้อง คุณหมอวิกิจ วิราณวัฒน์ เป็นนายแพทย์ประจำคณะ นอกจากนั้น ยังมีคณะปึงปองโดยมากก็เป็นวัยรุ่น แล้วจะให้ผมไปเป็นอะไร เอาผมไปทำอะไร ปึงปองผมก็ไม่สันทัด แต่แล้วก็ทราบว่าคณะปฐวีตติงให้ผมเป็น “ที่ปรึกษา” ฟังดูทะแม่ง ๆ การเป็นโค้ช จะต้องให้คำปรึกษาว่าจะได้อย่างไร จะตอบอย่างไรถึงจะเอาชนะเขาได้ แต่เมื่อเป็นมติคณะ ปฐวีตติงออกมาอย่างนี้ก็เป็นอันว่า โอเค เอา ก็เอา ผมก็เกือบจะถือว่า เมืองจีนนั้นคือบ้านเก่าของผม ถ้านับจากเดิวนั้นไปเมื่อ 50 กว่าปีก่อนนั้น ผมเคยไปอยู่ที่นั่น ไปเรียนหนังสือที่นั่น ก่อนจะออกเดินทางมีพิธีที่สำคัญ โดย พลเอก ประภาส จารุเสถียร ในฐานะตำแหน่งประธาน กีฬาโอลิมปิก ได้นำคณะที่จะไปแข่งขันปึงปอง เข้าเฝ้าในหลวงเพื่อกราบบังคมทูลลา เมื่อเสร็จจากการเข้าเฝ้าแล้วก็เข้าลาหัวหน้าคณะ ปฐวีตติงจอมพลถนอม กิตติขจร

การเดินทางของคณะปึงปองในครั้งนั้นถือว่า เป็นข่าวใหญ่มากทีเดียวที่ไม่เคยคิดเลยว่า เราคือประเทศไทยจะได้ส่งทีมปึงปองไปแข่งขันในเมืองจีนตอนนั้นยังเดินทางตรงไม่ได้ หมายความว่า จากกรุงเทพฯ จะตรงไปนานกิง กวาง-ตุ้ง ปักกิ่งไม่ได้ ต้องผ่านฮ่องกง เมื่อไปแะ

ที่ย่องกงก็เกรี้ยวกราวเหลือเกินพวกสื่อมวลชนที่ย่องกงต่างมารุมสัมภาษณ์ผมคนเดียว

เมื่อคณะไปลงที่สนามบินปักกิ่งพิธีก็เริ่ม พอผมนั่งลงที่ห้องรับรอง ทันใดก็มีคนมากระซิบนัดผม มาเชิญให้เข้าไปอีกห้องหนึ่ง ฐานะและความเป็นไปของผมเปลี่ยนไปทันที ผมมาทราบภายหลังว่าทางการจีนให้ความสนใจในตัวผมทันที ที่คณะปฐวีตติงมีมติตั้งให้ผมเป็นที่ปรึกษา คณะปึงปองคล้ายกับว่าต่างฝ่ายต่างเข้าใจกันว่า คณะปฐวีตติงส่งผมไปเพื่อสังเกตการณ์ รวมทั้งฟังดูท่าทีของฝ่ายจีน และฝ่ายจีนก็พร้อมแล้วที่จะถ่ายทอดความประสงค์ หรือเจตนาของจีนให้ฝ่ายไทยทราบ โดยผ่านผมเป็นสื่อกลาง และข้อสำคัญก็คือ ก่อนที่ผมจะเดินทางออกจากประเทศไทย ต้องมีผู้ที่เป็นสื่อประสานงานให้ โดยเฉพาะทางด้านจีนแน่ เพราะภารกิจตลอดเวลา 2 สัปดาห์ที่ผมพำนักอยู่ในประเทศจีนได้บ่งบอกชัดว่าเป็นไปอย่างที่ได้กล่าวมา

แต่สำหรับผมจะเป็นอย่างไรที่ใครตั้งให้ผมเป็นผู้เปิดประตูเมืองจีน หรือขนานนามให้ผมเป็นคิสซิงเจอร์แห่งประเทศไทยก็ตาม แต่ฐานะของผมมิได้รับทราบอย่างเป็นทางการจากคณะปฐวีตติงแต่อย่างใด ว่าให้ไปประเทศจีนเพื่อประสงค์อย่างไรอาจจะปล่อยให้ผมเข้าใจเอาเองก็ได้ อย่างไรก็ตาม พอผมถูกแยกออกจากคณะปึงปองที่สนามบินแล้ว ผมก็ทราบทันทีว่า ผมได้แปลงร่างจากที่ปรึกษาคณะปึงปองเป็นอื่นไป

แล้ว แต่จะเป็นอะไร ผมก็ไม่รู้ เมื่อเป็นเช่นนั้น ผมก็จำเป็นต้องระมัดระวังโดยเฉพาะการพูดจา เพราะตลอดเวลาผมได้ถูกจัดให้พบกับท่านรัฐมนตรีฝ่ายจีนหลายท่าน ซึ่งเห็นชัดว่าเป็นเรื่องการเมืองทั้งสิ้น ซึ่งผมจะสรุป การพบปะเจรจากับท่านรัฐมนตรีจีนในตอนท้าย จะทราบชัดว่าภาระหน้าที่ของผมคือ ไปรับฟังความคิดเห็นจากฝ่ายจีนว่า มีต่อประเทศไทยอย่างไร

ที่สนามบิน เมื่อผมเดินตามหลังท่านผู้นั้น เข้าไปอีกห้องหนึ่ง ก็ปรากฏว่ามีข้าราชการผู้หนึ่งสูงใหญ่เข้ามาคำนับผม บอกว่า ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ท่านเป็นแขกผู้มีเกียรติของรัฐบาลจีน จากนั้นผมก็คล้ายกับตกเป็นผู้ต้องหา อยู่ในความดูแลของรัฐบาลจีน ผมกับคณะป้องกันก็แยกกันตั้งแต่บัดนั้น ไม่เกี่ยวไม่ข้องกันเลย จากนั้นเขาก็แนะนำชนรถ “ธงแดง” ตรงไปที่ภัตตาคารปักกิ่ง ซึ่งผมคิดว่าตึกนี้อายุคงไม่ต่ำกว่าหนึ่งศตวรรษ ต่อจากนั้น ก็มีเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลซึ่งทราบภายหลังว่า ท่านผู้นี้เป็นรองอธิบดีกรมการเอเชีย และมีเจ้าหน้าที่อีกท่านหนึ่งซึ่งเป็นล่าม ขณะนี้ดำรงตำแหน่งเลขานุการประจำสถานทูตจีนประจำประเทศไทย ซึ่งก็นั่งอยู่ในห้องนี้ส่วนท่านรองอธิบดีนั้น ปัจจุบันเป็นเอกอัครราชทูตจีนประจำพม่า ชื่อ เฉินฉู่เซิง ซึ่งดูตำแหน่งหน้าที่แล้วผมรู้สึกที่ท่านมีตำแหน่งสูง ท่านมาถามผมว่า

ท่านมีความประสงค์หรือต้องการอะไร ผมบอกว่าไม่มีความประสงค์อะไร สุดแล้วแต่ท่านจะจัดการเถิด เมื่อพูดคุยกันแล้วก็ตกลงกัน เอาอย่างนี้คือ ครึ่งวันแรกให้เราไปเป็นนักทัศนาวจรในที่ต่าง ๆ ครึ่งวันหลังก็ไปพบปะเยี่ยมเยียนข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ผมก็บอก เอาอย่างไรก็เอา ตกลงจากนั้น ตลอดระยะเวลาประมาณ 2 อาทิตย์ที่อยู่เมืองจีนก็ประพฤติปฏิบัติตนเป็นอย่างดี นี่ สถานที่พักพิงผมก็อยู่ตรงนั้นคือ ภัตตาคารปักกิ่ง เขาจัดห้องให้ผมพัก 1 ห้องชั้นบนสำหรับห้องอาหารอยู่ชั้นล่าง สามมือก็เจอกันห้องนี้ ดันเข้ามาก็ตรงนี้ กลางวันกลับมาก็ตรงนี้ พอเย็นก็ตรงนี้ เสียดยที่ท่านผู้นำทางมิได้ร่วมรับประทานอาหารกับเราด้วย ในห้องมีภาพใหญ่โตมโหฬาร นั่นก็คือรูปประธานเหมา ดูเหมือนกำลังนั่งอยู่บนรถไฟหรือเครื่องบินก็ไม่ทราบ

คนที่ไปพร้อมกับผมมีอีกคนหนึ่ง ซึ่งผมขออนุญาตเอาคนของผมหักตัวไปด้วย นั่นคือ “วรรณไว พัดโนทัย” และอีกคนหนึ่งผมเจอเธอที่สนามบิน เธอชื่อ “แดง” เป็นน้องสาวของวรรณไว ได้ความว่าเป็นพี่น้องกัน เด็กสองคนนี้ตั้งแต่เด็ก ๆ แล้ว ได้ถูกส่งมาเรียนหนังสือที่เมืองจีนสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม ทั้งสองพักอาศัยอยู่บ้านนักปฏิวัติ รัฐมนตรีอาวุโสชื่อ “เลียวเจิงจือ” เดิมโตมาจากเมืองจีน และอยู่ที่บ้านท่านผู้นี้ และสองคนนี้ได้ติดสอย

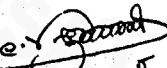
ขอประทานกราบเรียน อาทณา พลเอกประภาส จารุเสถียร ผู้อำนวยการฝ่ายรักษา
ความมั่นคงแห่งชาติ คณะปฏิวัติ

อนุสนธิจากกรณีที่ได้โปรดเกล้าให้กระผมเดินทางไปกับคณะไปต่างประเทศ
ซึ่งจะไปแข่งขันที่กรุงปักกิ่งในเดือนกันยายน ศกนี้ ในฐานะที่ปรึกษาของคณะ นสพ
โอกาสผูกสัมพันธ์กับบรรดาผู้นำใหญ่ของประเทศจีนด้วย นั้น

เพื่อให้การเดินทางของกระผมครั้งนี้ ประสบผลดีที่สุดเท่าที่จะพึงกระทำได้
กระผมใคร่ขอให้นายวรณไว พิชโนทัย เดินทางไปติดต่อ กำหนดนัดหมายและชี้แจงเรื่องราว
ต่าง ๆ ให้ทางปักกิ่งทราบล่วงหน้าก่อน ทั้งนี้ เพราะนายวรณไวเคยอยู่ในประเทศจีน
เป็นเวลานาน รู้จักบุคคลชั้นผู้ใหญ่ และรู้ภูมิประเทศเป็นอันดี

ขอได้โปรดพิจารณาอนุมติด้วย.

อนุสนธิในนามคณะ
ในนามคณะผู้เลขาธิการฝ่ายรักษา
๑๓:

พ.อ.อ.ย.
๘๖.๕๔๖.
๘๖๔.๖.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์)

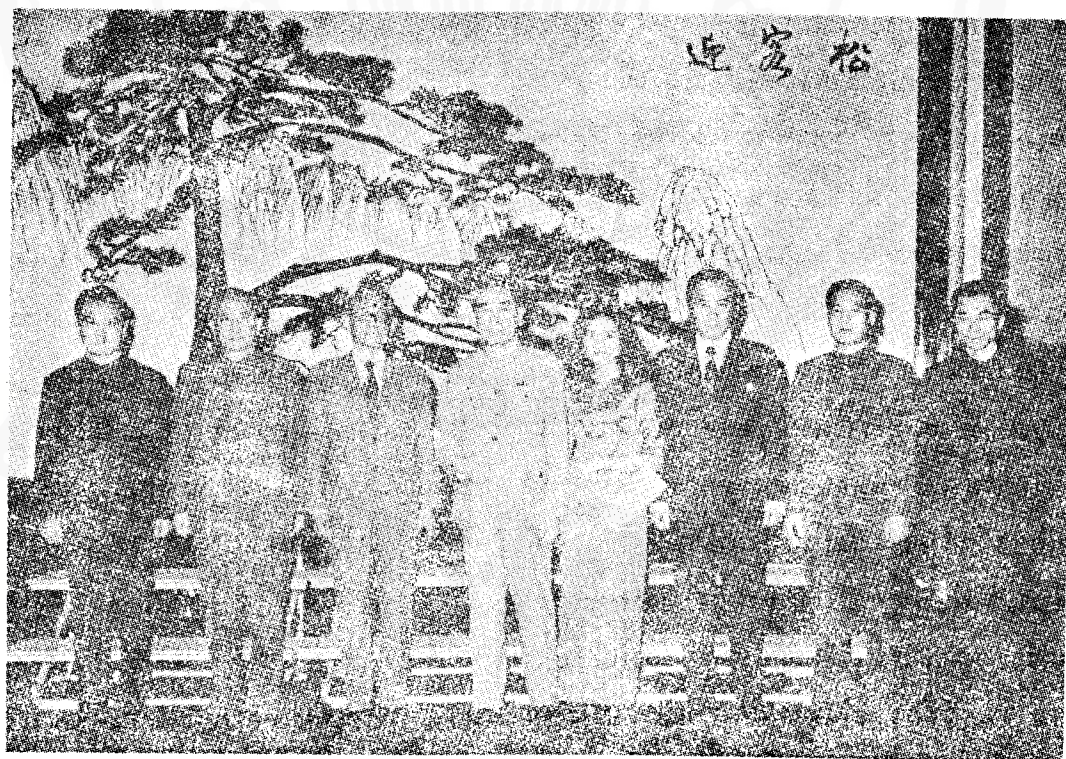
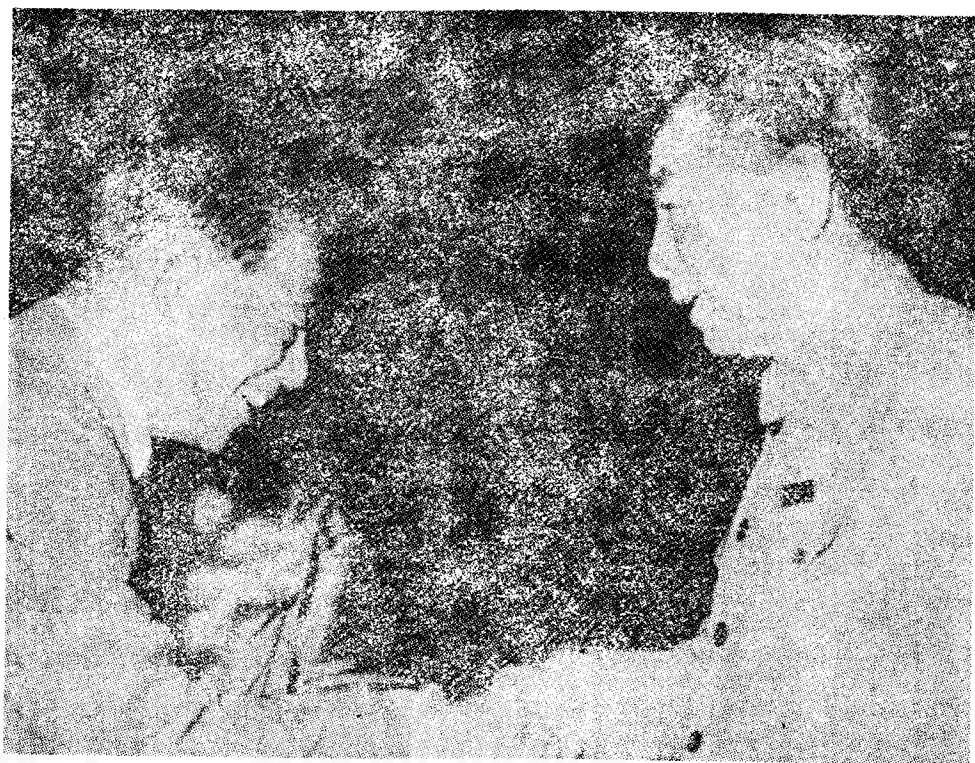
ห้อยตามรั้วใช้ผมมาตลอดเวลา “แดง” ขณะนั้น
สามี่แล้วเป็นชาวอังกฤษ

ความจริง ประเทศจีนผมเคยเห็นมาแล้ว
เมื่อ 50 กว่าปีก่อน ไม่ได้เปลี่ยนแปลงอะไร
ฉะนั้น เรื่องท่องเที่ยววันนี้เห็นจะผ่านไปได้ สำคัญ
ก็อยู่ในช่วงครึ่งวันหลัง ที่ได้มีโอกาสพบปะกับ
บุคคลสำคัญ ๆ ของจีน ผมขอรวบรัดเลย บุคคล
ที่ผมไปพบมีท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง
ประเทศ ชื่อ “ซีเฟิงฟู่” และรัฐมนตรีช่วยว่า
การชื่อ “ทานเหนียนหลง” และรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการค้าชื่อ “หลี่เฉียน” ล้วนแต่ยังมี
ชีวิตอยู่ทั้งนั้น ส่วนรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ต่างประเทศนั้น เวลานั้นเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดดูแล
ควบคุมกำกับท่าทีมาเก่าและฮ่องกง ส่วนรัฐ-
มนตรีช่วยบัดนี้เกษียณอายุ และเป็นนายก
สมาคมการทูต ซึ่งผมทราบแล้วว่าอีกไม่กี่วัน
ท่าน พันเอกถนัด คอมันตร์ จะไปเยือน
ประเทศจีนโดยคำเชิญของสมาคมนี้ และรอง
นายกสมาคมการทูตเมื่อปีกลายก็เชิญผมไป ไจ-
เจอะหมิน เอกอัครราชทูตคนแรกประจำ
ประเทศไทยเป็นรองนายกสมาคมฯ การที่ได้
มีโอกาสนี้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
กับบุคคลสำคัญ ได้เป็นไปอย่างกว้างขวางและมี
ความสำคัญมาก เกี่ยวกับเนื้อหาสาระในการ
เจรจา ผมจะสรุปไว้อีกตอนหนึ่ง ผมอยู่ประมาณ
10 วัน รู้สึกว่านานพอสมควรแล้ว ก็บอกขอ
ลากลับเมืองไทย เขาขอร้องให้อยู่อีกวันสองวัน

ผมก็ยอม วันสุดท้ายซึ่งเป็นวันสำคัญ เจ้าหน้าที่
ขอร้องผมว่าวันนี้ขออย่าไปไหน พอตลก่าก็มา
บอกให้รู้ว่า คืนนี้สองยามจะนำข้าพพบกับ ๗๗
นายกรัฐมนตรี “โจวเอินไหล” ผมทราบว่าย่าน
นายคนนี้ก็มีชื่อเสียงโด่งดังมากทั้งในเมืองจีนและ
ต่างประเทศ

ผมไปประเทศจีนก่อนมีสัมพันธไมตรีรวม
ด้วยกัน 3 ครั้ง ครั้งแรกปี 1972 ในฐานะที่
ปรึกษาคณะป้องกัน และมีตำแหน่งเป็นรอง
ผู้อำนวยการเศรษฐกิจการคลังและอุตสาหกรรม
ในคณะปฏิวัติ ครั้งที่สองในเวลาใกล้เคียงกัน
ได้ไปงานเทรดแฟร์ การแสดงสินค้าที่กว้างดั่ง
ซึ่งเดี๋ยวนี้ก็ยังมีงานเป็นประจำทุกปี ครั้งที่สอง
นี้ไปในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
คือมีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในกระทรวงพาณิชย์
ไปด้วย ส่วนภาคเอกชนนั้น มีคุณพงษ์ สารสิน
ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี
คุณเกียรติ ศรีเฟื่องฟุ้ง คุณเกียรติ วัฒนเวคิน
คุณถาวร พรประภา นายแพทย์ประเสริฐ
ประสาทพร คุณอบ วสุรัตน์ อดีตรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และอีกหลายท่าน
จำไม่ได้ว่าเขาไปเจรจาค้าขายอะไรกันบ้าง ครึ่ง
ที่สาม ตอนนี้เป็นแนวทางการเมืองแล้ว ไปใน
ฐานะประธานสภาผู้แทนราษฎร และโดยรัฐ-
ธรรมนูญ ผมดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภาด้วย
การไปเที่ยวที่สามนี้ เป็นที่น่าเสียดายว่า
เป็นจังหวะที่ประชุมทั้งสองท่านของเมืองจีน

โดยเฉพาะท่านนายกรัฐมนตรีกำลังอยู่ในอาการไม่ดี คือป่วยหนัก ผมขอร้องให้ผมได้เข้าเยี่ยมโจวเอินไหล แต่เขายกมือไม่ได้ ผมบอกว่าไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ผมมาครั้งแรก ท่านยังกรุณาให้ผมได้พบด้วย และยังได้ทราบว่าท่านไม่สบายและไม่เข้าเยี่ยม ถ้าท่านทราบจะหาว่าผมใจไม่ใส่ระกำ ขนาดที่ทราบว่าท่านไม่สบาย ยังไม่ไปเยี่ยมท่าน ขอความกรุณาเถอะ ความจริงท่านป่วยหนักจริงๆ และตอนนายกรัฐมนตรีไทยเดินทางไปลงนามในสัญญาเจริญสัมพันธไมตรี ท่านให้เกียรติมาร่วมลงนามด้วย และท่านก็ต้องจากเราไปในเวลาต่อมาไม่นาน ผลที่สุดทางฝ่ายจีนก็ให้คณะของเราได้เข้าพบท่านจูเต๋อ ซึ่งดำรงตำแหน่งประมุขของรัฐ

การเดินทางครั้งที่สามโดยคณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก่อนเดินทางผมจำได้ว่าได้เข้าพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ คือ พล.ต. ชาคิตชาย ชุณหะวัณ ท่านได้บอกกับผมว่า เราเห็นจะเป็นประเทศที่ 100 คอยดูไปเถอะ อีกไม่กี่วันรัฐบาลไทยก็จะได้เซ็นสัญญาเจริญสัมพันธไมตรีกันแล้ว พอข้ากลับที่สถานีรถไฟกวางเจา ได้พบกับท่านปลัดกระทรวงการต่างประเทศของเรา ผมก็เดาได้ทันที ท่านปลัดอานันท์ ปันยารชุน มีภาระหน้าที่มาติดต่อกับจีนเรื่องสร้างสัมพันธไมตรีกันแน่ ผมเดาไม่ผิด พอผมเอ่ยปากขอดู “แถลงการณ์ร่วม” ท่านปลัดก็มือขวา ส่งให้ผมดู “เวลามาถึง-แน่แล้ว”

ทุกครั้งที่ได้พบปะกับผู้นำจีนทุกท่าน ผมได้แสดงความคิดและระบายความเห็นให้ฝ่ายจีนได้ทราบดังต่อไปนี้.—

สรุปผลการสนทนากับผู้นำจีน

1. ฝ่ายเราได้พยายามแจ้งให้ฝ่ายจีนทราบถึงเรื่องผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยว่า คนไทยส่วนใหญ่เข้าใจว่า จีนเป็นผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลืออยู่

2. ฝ่ายเราได้ชี้แจงให้ฝ่ายจีนทราบว่า ฝ่ายไทยยังมีอุปสรรคหลาย ๆ ด้าน ที่ยังมีอาการจะมีการติดต่อสัมพันธ์ทางการเมืองกับจีนได้ในทันทีทันใด โดยให้เหตุผลว่า

ก) ไทยมีความสัมพันธ์อยู่กับไต้หวันมาช้านาน

ข) คนจีนในประเทศไทยมีมาก ซึ่งมีทั้งจีนฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวา เกรงพวกเขาเหล่านี้จะก่อความไม่สงบต่อบ้านเมืองขึ้น หากมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเรื่องจีนโดยฉับพลัน

ค) ความหวาดกลัวในระบอบคอมมิวนิสต์ของคนไทยยังมีอีกมาก

ง) คนไทยส่วนใหญ่ทั่วไปยังเข้าใจกันว่า จีนได้ให้การสนับสนุนแก่ผู้ก่อการร้ายในประเทศไทย ก่อความไม่สงบขึ้น

3. ฝ่ายเราเห็นว่า ในระยะแรกเริ่มนี้ การติดต่อสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างกันควรสงวนไว้ก่อน หากประสงค์ที่จะมีความสัมพันธ์

ต่อกัน ควรติดต่อกันทางด้านกีฬา การแพทย์ การวิทยาศาสตร์ นาฏศิลป์ และการค้าไปพลางก่อน

4. ฝ่ายเราได้ชี้ให้เห็นว่า การที่คณะปฏิวัติได้อนุมัติให้ทีมป้องกันของไทยเดินทางมาแข่งขันที่ปักกิ่ง โดยมีเงื่อนไขใด ๆ นั้น เป็นการแสดงออกซึ่งความต้องการในการแสวงหาเส้นทางที่จะปรับปรุงความสัมพันธ์กับฝ่ายจีนแล้ว

ฝ่ายจีน - ทุกครั้ง - ทุกท่านได้แสดงความเห็นและความเข้าใจให้ผมฟังดังต่อไปนี้.—

1. ฝ่ายจีนได้แสดงทัศนะและจุดยืนที่จะสนับสนุนการต่อสู้ปฏิวัติของประชาชนทั่วโลก โดยเฉพาะจะสนับสนุนการต่อสู้ปฏิวัติของประชาชน ที่ลุกขึ้นต่อต้านการรุกรานของต่างชาติ และระบอบจักรวรรดินิยม

2. ฝ่ายจีนถือว่า การต่อสู้ปฏิวัติของประชาชนแต่ละประเทศ ล้วนเป็นกิจการภายในของประเทศนั้น ๆ มิใช่ประเทศใดประเทศหนึ่งจะไปยุยงเหย้าแหย่สอนได้ โดยให้ทัศนะว่า การปฏิวัติ มิใช่เป็นสินค้าที่จะส่งเข้าหรือส่งออกกันได้

3. ฝ่ายจีนแสดงท่าทีว่า ต้องการจะอยู่ร่วมกันโดยสันติ กับทุกประเทศที่มีระบอบสังคมที่ต่างกันบนพื้นฐานของหลัก 5 ประการ และจีนจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวแทรกแซงกิจการภายในของประเทศต่าง ๆ เป็นอันขาด

4. ฝ่ายจีนได้เปิดเผยถึง หลักการและเงื่อนไขในการเปิดสัมพันธไมตรีทางการทูตระหว่างจีนกับนานาประเทศว่า จีนมีเงื่อนไขอยู่เพียงข้อเดียวเท่านั้น คือ ประเทศนั้น ๆ จำต้องรับรองรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนว่า เป็นรัฐบาลที่ชอบด้วยกฎหมายของประเทศจีนแต่เพียงรัฐบาลเดียว และจะต้องตัดสัมพันธ์กับไต้หวันโดยเด็ดขาด จะต้องรับรองว่า ไต้หวันเป็นดินแดนส่วนหนึ่งที่มิสามารถแยกออกจากประเทศจีนได้

5. ในการสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศไทยนั้น ฝ่ายจีนพร้อมทุกโอกาส และไม่มีเงื่อนไขข้อขัดข้องใด ๆ นอกเหนือไปจากเงื่อนไขข้อ 4 แต่เพียงข้อเดียว

6. ฝ่ายจีนได้แสดงความเห็นใจและเข้าใจถึงอุปสรรคต่าง ๆ ของฝ่ายไทยที่ยังมิสามารถจะดำเนิน ความสัมพันธ์ทางการทูตต่อกันโดยทันทีทันใดได้ จึงยินดีที่จะมีการติดต่อสัมพันธ์ทางการค้า การกีฬา การแพทย์ การวิทยาศาสตร์ และด้านอื่น ๆ ไปพลางก่อน ซึ่งเรื่องนี้จีนพร้อมแล้วทุกโอกาส

7. ฝ่ายจีนได้แถลงถึงนโยบายใหม่ที่เกี่ยวกับชาวจีนโพ้นทะเลว่า ชาวจีนโพ้นทะเลควรต้องถือสัญชาติของประเทศที่ตนไปตั้งหลักแหล่งอยู่ โดยจำต้องเคารพต่อกฎหมายบ้านเมืองของประเทศนั้น ๆ คัดค้านการถือสองสัญชาติของชาวจีนโพ้นทะเล คัดค้านการที่ชาวจีนโพ้นทะเลจะ

ส่งเงินกลับมาบำรุงประเทศจีนและเพื่อสนอง
ต่อนโยบายใหม่เกี่ยวกับชาวจีนโพ้นทะเลนี้ จีน
ได้ยุบเลิกคณะกรรมการปฏิบัติงานด้านชาวจีน
โพ้นทะเลในประเทศจีนแล้ว

8. ฝ่ายจีนแสดงความเห็นว่า ไทยควรระ
ลึกตัวออกจากสงครามอินโดจีนเสียเพราะจะ
ไม่เป็นผลดีต่อประเทศไทย

9. นายกรัฐมนตรีโจวเอินไหล ได้ฝาก
ถวายพระพรมายังพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ของไทย ฝากแสดงความคารวะมายัง จอมพล
ถนอม กิตติขจร พลเอก ประภาส จารุเสถียร
และกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์

ทั้ง 3 ครั้ง และทุกครั้งเมื่อผมกลับบ้าน
คือกลับประเทศไทยแล้ว นอกจากจะนำความ
เป็นไปในประเทศจีนที่รับรู้เห็นมารายงาน เล่า
ให้พี่น้องชาวไทยทั้งประเทศได้รับทราบแล้ว
ผมได้เน้นผลการเจรจาในด้านการเมืองให้ทราบ
ด้วย โดยเฉพาะรายงานให้คณะปฏิวัติและ
รัฐบาลทราบโดยตลอด

ถอยหลังไปก่อน 20 ปีโน้น พี่น้องชาวไทย
เกือบไม่รู้จักประเทศจีนเลย เพราะเราขาดการ
ติดต่อกันเกือบ 30 ปี ถ้าจะรู้จักก็รู้ว่าเป็นยักษ์
เป็นมาร เข้าใกล้ไม่ได้ คบไม่ได้

อย่าว่าแต่พี่น้องชาวไทยเลยที่หัวนเกรง
ประเทศจีน—ชาวจีน แม้แต่ชาวต่างประเทศ
ก็กลัว เทียวแรกก่อนที่ผมร่วมเดินทางไปกับ
คณะป้องกัน เอกอัครราชทูตมหาอำนาจประเทศ

หนึ่ง เชิญผมไปรับประทานอาหารกลางวันเป็น
การส่วนตัว ไม่มีการพูดคุยอะไรกันเป็นสาระ
แต่ตอนผมจะขึ้นรถกลับ ท่านทูตผู้นี้ พูดกับผม
คำหนึ่งว่า การไปประเทศจีนของผมครั้งนี้ขอให้
“ชะลอ—ช้า ๆ” ไว้

ทำไมละ ประเทศหนึ่งซึ่งมีประวัติศาสตร์—
วัฒนธรรมอันยาวนาน มีอาณาเขตอันกว้างใหญ่
ที่สุดในโลก และมีประชากรมากที่สุดของโลก
โดยเฉพาะมีเลือดเนื้อเชื้อไขใกล้ชิด จินตนาการ
ไม่ออกอย่างประเทศจีน—และชาวจีน เรา
ประเทศไทย—ชาวไทยจึงจะไม่คบกัน ผูกพันกัน
เอาไว้

จังหวะและโอกาสที่เราทั้งสองได้จับมือกัน
นั้นเป็นอย่างไร ท่านจะได้ทราบว่าผลกระทบ
ต่อประเทศไทยหลังจากการสถาปนาสัมพันธ-
ไมตรีทางการทูตไทย—จีน น่าจะเป็นดังต่อไปนี้

ทางด้านการเมือง

1. การดำเนินการของ พคท. เริ่มประสบ
อุปสรรค เพราะจีนงดการสนับสนุน ปิดสถาน
วิทยุเสียงประชาชนแห่งประเทศไทย งดการช่วย
ฝึกอบรมและการสนับสนุนด้านอาวุธ ประกอบ
กับการดำเนินการของรัฐบาลไทย ในการใช้
การเมืองนำการทหาร จึงทำให้ พคท. กลับใจ
เข้ามอตัว ทำให้การดำเนินการของ พคท. ใน
สภาพปัจจุบันตกอยู่ในฐานะตกต่ำ และประสบ
ความพ่ายแพ้

2. ทางการเมืองระหว่างประเทศ จาก การที่ฝ่ายชานอวยประสบชัยชนะในการรวบรวม เวียดนามเหนือ - ได้ได้สำเร็จ ทำให้รัฐบาล สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ขยายอิทธิพล ลงสู่ประเทศลาวและกัมพูชา โดยใช้กำลังเข้ายึด ครองกัมพูชายึดพนมเปญ และสนับสนุนการจัด ตั้งรัฐบาล สังคมนิยมประชาธิปไตยประชาชน ลาว (ฝ่ายซ้าย) ได้สำเร็จ จากการใช้กำลังเข้า ยึดครองกัมพูชาขึ้นเอง ทำให้ทหารเวียดนาม จำนวนหลายแสนคนมาประจำอยู่ชิตชายแดน ไทย และมีการรุกล้ำอธิปไตยเข้ามาในเขตไทย เป็นประจำ แต่ทุกครั้ง ที่สถานการณ์ทางการเมือง ทหารจะทำท่าจะลุกลามทางจีนก็จะเบียดยุทธการ ตามบริเวณชายแดนจีน-เวียดนาม เพื่อเป็น การกดดันให้ทางเวียดนามยุติการขยายกำลังทาง ทหารเข้ามารุกรานประเทศไทย

ทางด้านเศรษฐกิจ

รัฐบาลไทย-จีนสามารถดำเนินการค้าได้ โดยตรง โดยไม่ต้องผ่านประเทศที่สาม มีการ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น เมื่อไทยประสบ ปัญหาการซื้อน้ำมันดิบ ทางจีนก็ช่วยเหลือขาย ให้ในราคามิตรภาพ และช่วยซื้อพืชผลทางการ เกษตรจากไทย ปัจจุบันทางจีนยังได้เปรียบ ดุลการค้ากับประเทศไทยอยู่

อนึ่ง ผลกระทบที่ทางฝ่ายรัฐบาลจีนได้รับ โดยตรง คือ เป็นประตูทางการเมืองที่จะนำ ไปสู่ การเปิดสัมพันธ์ไมตรีกับกลุ่มอาเซียนทุก ประเทศต่อไป อีกทั้งเป็นการขยายอิทธิพลลงสู่ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อป้องกัน

การปิดล้อมทางยุทธศาสตร์จากสหภาพโซเวียต ซึ่งมีอิทธิพลในกลุ่มประเทศอินโดจีน รวมทั้ง เป็นการขยายหามิตรประเทศ เพื่อประโยชน์ ทางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจต่อไปด้วย

และสุดท้าย ความเห็นของผมว่า การสถาปนาสัมพันธไมตรีทางการทูตระหว่างประเทศ ไทย-จีน จะไม่เป็นผลสำเร็จ และอาจจะส่งผล กระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย ตาม ทฤษฎีโดมิโนที่ทางสหรัฐอเมริกาได้กล่าวไว้ เมื่อถอนกำลังทัพออกจากประเทศเวียดนามได้ ปัญหาภัยคุกคามจาก พคท. ก็อาจจะไม่ลดลงจน เกือบหมด หนทางในการปฏิวัติตามแนวของ พคท. รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย อาจ จะไม่เจริญรุ่งเรืองขึ้น ถึงขั้นเช่นที่วิพากษ์วิจารณ์ ว่าจะเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในภูมิภาคนี้ ได้ ถ้าปราศจากผู้นำทางการเมืองของไทยใน อดีตดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งบุคคลที่ควรนับว่าน่า จะได้รับการยกย่องว่า มีส่วนช่วยเหลือประเทศ-ชาติในด้านกิจการต่างประเทศ ด้านเศรษฐกิจ และความมั่นคงคือ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

พล.ต. ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช

จอมพล ประภาส จารุเสถียร

พล.อ. ชชาติชาย ชุณหะวัณ

สำหรับผม นายประสัทธิ กาญจนวัฒน์ นั้น มีบ้างอาจที่จะรับเป็นคิสซิงเจอร์ แห่งประ-เทศไทย หรือผู้เปิดประตูเมืองจีน แต่ถ้าเป็น ประชาสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายจีนกับไทย ก็อาจจะ พอร์ปได้